

Kangasalan kaupunki
kirjaamo@kangasala.fi

Yhteysviranomaisen lausunto Lamminrahkan itäisen läjitysalueen vuosittaisen täyttömäärän nostamisen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

HANKETIEDOT JA YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELY

Vireilletulo

Kangasalan kaupunki (jäljempänä myös hankkeesta vastaava) on 25.2.2022 toimittanut Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle (jäljempänä ELY-keskus tai yhteysviranomainen) ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017, YVA-laki) mukaisen ympäristövaikutusten arviointiohjelman (YVA-ohjelma).

Hankkeen nimi

Lamminrahkan itäisen läjitysalueen vuosittaisen täyttömäärän nosto,
Kangasala

Hankkeesta vastaava, YVA-konsultti ja yhteysviranomainen

Hankkeesta vastaava: Kangasalan kaupunki, yhteyshenkilö Jari Keivaara

YVA-konsultti: Ramboll Finland Oy, yhteyshenkilö Jaana Sunell

Yhteysviranomainen: Pirkanmaan ELY-keskus, ympäristö ja luonnonvarat-
vastuualue, yhteyshenkilö Maria Hakala

Hankkeen kuvaus

Kangasalan kaupunki suunnittelee toiminnassa olevan Lamminrahkan itäisen ylijäämämaiden sijoitusalueen vuosittaisen täyttömäärän nostamista. Sijoitusalueen tarkoituksena on mahdollistaa Lamminrahkan

11.5.2022

PIRELY/164/2022

kaupunginosan alueella syntyvien pilaantumattomien ja rakentamiseen kelpaamattomien maa-ainesten vastaanotto ja sijoitus alueelle. Lisäksi alueelle suunnitellaan vastaanotettavan kaupungin muiden alueiden rakentamisessa muodostuvia ylijäämämaita.

Sijoitusalueelle on Kangasalan kaupungin vuonna 2020 myöntämä ympäristölupa (dnro KLA/677/ 55.00/2020). Hankkeessa alueelle sijoitettaisiin ylijäämämaita enintään 200 000 tonnia vuodessa. Toiminta-ajan maisemointitoimiseen arvioidaan olevan alle 5 vuotta. Voimassa olevan ympäristöluvan nojalla ylijäämämaita saadaan sijoittaa alueelle 49 000 tonnia vuodessa. Hankealue sijaitsee Kangasalla, lähellä Tampereen rajaa. Kangasalan keskusta sijaitsee noin 6 km etäisyydellä hankealueesta kaakkoon ja Tampereen keskusta noin 10 km länteen.

Arvioitavat vaihtoehdot

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä (jäljempänä myös YVA-menettely) tarkastellaan alla olevia vaihtoehtoja:

Vaihtoehto VE 0: Vuosittaista täyttömäärää ei nosteta, ja toiminta jatkuu nykyisen ympäristöluvan mukaisesti. Alueelle tuodaan vain Lamminrahkan kaupunginosan rakentamisessa muodostuvia pilaantumattomia ylijäämämaita. Toiminta-aika on arviolta 15 vuotta.

Vaihtoehto VE 1: Ylijäämämaiden sijoitusalueen vuosittainen täyttömäärä nostetaan enintään 200 000 tonniin vuodessa toiminta-alueen, kokonaistilavuuden ja täyttösuunnitelman säilyessä nykyisen ympäristöluvan mukaisena. Alueelle voidaan vastaanottaa Lamminrahkan kaupunginosan rakentamisessa ja muissa kaupungin rakentamishankkeissa muodostuvia pilaantumattomia ylijäämämaita. Toiminta-ajan maisemointitoimiseen arvioidaan olevan alle 5 vuotta.

Ympäristövaikutusten arviointimenettely

YVA-menettelyn tavoitteena on edistää hankkeen kannalta merkittävien ympäristövaikutusten tunnistamista, arviointia ja huomioon ottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä samalla lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia. YVA-menettelyssä ei tehdä hanketta koskevia päätöksiä, vaan tavoitteena on tuottaa monipuolista tietoa päätöksenteon perustaksi.

YVA-menettely on kaksivaiheinen. Ensimmäisessä vaiheessa hankkeesta vastaava laatii ympäristövaikutusten arviointiohjelman, jonka tarkoituksena on mm. esittää tiedot laadituista ja suunnitelluista selvityksistä, arvioinnissa käytettävistä menetelmistä sekä hankkeen aikataulusta.

Yhteysviranomaisen antaa ohjelmasta lausunnon, jossa huomioidaan suunnitelman kuulemisvaiheessa annetut lausunnot ja mielipiteet.

11.5.2022

PIRELY/164/2022

Arviointiohjelman ja yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon perusteella hankkeesta vastaava laatii ympäristövaikutusten arviointiselostuksen, jossa esitetään tiedot hankkeesta ja sen vaihtoehdoista sekä yhtenäinen arvio niiden ympäristövaikutuksista. Yhteysviranomaisen tarkistaa ympäristövaikutusten arviointiselostuksen riittävyyden ja laadun sekä laatii tämän jälkeen perustellun päätelmänsä hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista. Arviointiselostus ja perusteltu päätelmä tulee liittää lupahakemusasiakirjoihin.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä sovelletaan hankkeisiin ja niiden muutoksiin, joilla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia. Arviointimenettelyssä arvioitavat hankkeet ja niiden muutokset on lueteltu YVA-lain liitteen 1 hankeluettelossa. Koska kyseessä on voimassa olevan ympäristöluvan nojalla harjoitettava toiminta, on YVA-menettelyn soveltamista tarkasteltava hankkeen muutoksen kautta. Hankkeen muutos edellyttää YVA-menettelyä YVA-lain 3 §:n 1 momentin ja liitteen 1 kohdan 11 b perusteella: jätteiden käsittelylaitokset, joissa muuta kuin vaarallista jätettä sijoitetaan kaatopaikalle, joka on mitoitettu vähintään 50 000 tonnin vuotuiselle jätemäärälle. Nykyisen ympäristöluvan nojalla ylijäämämaita saadaan sijoittaa alueelle 49 000 tonnia vuodessa. Hankkeen muutoksella sijoitettavien ylijäämämaiden määrää nostetaan 151 000 tonnilla vuodessa siten, että ylijäämämaiden sijoitusalueen vuosittainen täyttömäärä on kokonaisuudessaan enintään 200 000 tonnia.

YVA-menettelyn yhteensovittaminen muihin menettelyihin

Arviointimenettelyä ei ole yhdistetty muiden lakien mukaisiin menettelyihin.

ARVIONTIOHJELMASTA TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN

Pirkanmaan ELY-keskus on yhteysviranomaisena tiedottanut ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta kuuluttamalla siitä 15.3.-14.4.2022 ELY-keskuksen verkkosivulla sekä ympäristöhallinnon verkkosivulla. Ilmoitus kuulutuksesta on julkaistu samanaikaisesti hankkeen todennäköisen vaikutusalueen kuntien eli Kangasalan ja Tampereen kaupunkien sähköisillä ilmoitustauluilla. Lisäksi ilmoitus kuulutuksesta on julkaistu 15.3.2022 Aamulehdessä ja 16.3.2022 Kangasalan Sanomissa.

Arviointiohjelma ja sitä koskeva kuulutus on pidetty 15.3.2022 alkaen nähtävillä osoitteessa <https://www.ymparisto.fi/LamminrahkanlajitusitaYVA>. Arviointiohjelman paperiseen versioon on voinut tutustua 15.3.-14.4.2022 Kangasalan kaupunginvirastossa 2 ja Kangasalan pääkirjastossa.

ELY-keskus on pyytänyt arviointiohjelmasta lausuntoja ja mielipiteitä 14.4.2022 mennessä. Lausuntoja on pyydetty seuraavilta tahoilta: Kangasalan kaupunki, Tampereen kaupunki, Pirkanmaan liitto,

11.5.2022

PIRELY/164/2022

Pirkanmaan maakuntamuseo, Väylävirasto, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto, Metsähallitus, Suomen metsäkeskus ja Fingrid Oyj.

Hanketta koskeva YVA-lain 8 §:n mukainen ennakkoneuvottelu on pidetty 2.2.2022. Arviointiohjelmaa ja hanketta koskeva yleisötilaisuus on järjestetty kaikille avoimena verkkotilaisuutena 22.3.2022 klo 17–19. Tilaisuuteen ei tullut osallistujia, mutta tilaisuuden esitysaineistot on pidetty nähtävillä ympäristöhallinnon verkkosivuilla.

Kangasalan kaupunki julkaisee Lamminrahkan uuden kaupunginosan rakentamiseen liittyviä tiedotteita omilla verkkosivuillaan. Lisäksi eri tavoin saatu palaute analysoidaan osana sosiaalisten vaikutusten arviointia ja otetaan mahdollisuuksien mukaan huomioon suunnittelussa ja päätöksenteossa.

Edellä mainitun lisäksi ELY-keskus on ilmoittanut YVA-menettelyn alkamisesta mediatiedotteella ELY-keskuksen verkkosivulla.

YHTEENVETO LAUSUNNOISTA

Ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta toimitettiin yhteysviranomaiselle 7 viranomaisen tai yhteisön lausuntoa. Lausunnon ovat antaneet Kangasalan kaupunki, Tampereen kaupungin terveydensuojeluviranomainen, Pirkanmaan liitto, Pirkanmaan maakuntamuseo, Metsähallitus, Väylävirasto ja Fingrid Oyj. Tampereen kaupungin kaavoitusviranomainen on ilmoittanut, ettei sillä ole tarvetta lausua arviointiohjelmasta. Mielenpitoja arviointiohjelmasta ei toimitettu yhteysviranomaiselle kuulemisaikana yhtään.

Lausunnot on toimitettu hankkeesta vastaavalle 28.4.2022. Seuraavassa on esitetty yhteenveto lausuntojen sisällöstä.

Lausuntojen perusteella arviointiohjelmaa voidaan yleisellä tasolla pitää sisällöltään ja laadultaan riittävänä. Lausunnoissa ei ole tunnistettu arviointiohjelmaan sisältyvän merkittäviä virheitä tai puutteita.

Yleisellä tasolla voidaan katsoa lausunnonantajien pitäneen hanketta perusteltuna erityisesti huomioon ottaen se, että hanke lyhentää toiminta-aikaa ja kielteisten vaikutusten kestoa alueella ja mahdollistaa sen, että alue saadaan nopeammin maankäyttösuunnitelmien mukaiseen virkistyskäyttöön. Pirkanmaan liitto on todennut, että Lamminrahkan maankaatopaikka ei sijaintinsa ja alueelle laadittujen maankäytön suunnitelmien vuoksi sovellu pidempiaikaiseen maa-ainesten varastointi- ja kierrätystoimintaan ja että tällaiset alueet on osoitettu ydinkaupunkiseudun ulkopuolelle.

Tampereen kaupungin terveydensuojeluviranomainen on vastaavasti kiinnittänyt huomiota mahdollisten häiriöiden esiintymisajan lyhenemiseen merkittävästi verrattaessa vaihtoehtoa VE 1 vertailuvaihtoehtoon 0. Toisaalta häiriöiden aiheuttama merkittävyys voi olla suurempi VE1:ssä,

11.5.2022

PIRELY/164/2022

koska esim. alueen täyden päivittäiset liikennemäärät sekä työkoneiden käytöt lisääntyvät. Vaihtoehtojen vertailun osalta hankkeen vaihtoehtoista ei ole muutoin esitetty erityisesti huomioita. Pirkanmaan maakuntamuseo on katsonut, että kulttuuriperinnän näkökulmasta vaihtoehdon valinnalla ei ole merkitystä, koska arkeologisia kohteita ei alueella sijaitse.

Arvioitavista vaikutustyypeistä lausunnonantajilla ei ole ollut erityistä huomautettavaa. Pirkanmaan liitto on todennut, että hankkeessa olennaisia tarkasteltavia vaikutuksia ovat virkistyskäyttöön, ekologiisiin yhteyksiin, luonnonvarojen hyödyntämiseen sekä yhdyskuntarakenteen kehittämiseen kohdistuvat vaikutukset. Lausunnonantajat ovat vaikutusten arvioinnin osalta katsooneet, että jatkosuunnittelussa tulee erityisesti ottaa huomioon hulevesien hallinta ja pienvesistöihin kohdistuvien pintavesivaikutusten estämis- ja lieventämistoimet, melun- ja pölyntorjunta, liikenteen sujuvuus ja liikenneturvallisuus sekä sähköturvallisuuden varmistaminen.

Lausunnoissa on erityisesti painotettu hulevesien hallinnan riittävyttä ja pintavesivaikutusten estämistä. Tampereen kaupungin terveysuojeluviranomainen on muistuttanut, että Halimajärvellä ja Halimasjärvellä sijaitsevat pienet yleiset uimarannat, jotka kuuluvat terveysviranomaisen säännölliseen valvontaan, ja että riski uimarantojen vedenlaadun heikkenemiselle on todennäköinen, mikäli valumavesien torjunta ei ole riittävän tehokasta. Kangasalan kaupungin lausunnot käy ilmi, että Lamminrahkan uuden asuinalueen rakennusaikaisilla hulevesillä on havaittu olevan vaikutuksia Halimasjärven vedenlaatuun. Lausunnon mukaan rakennustyömaiden läpi kulkee merkittävä määrä vesiä, jotka tulevat myös rakennettavan asuinalueen yläpuolisilta alueilta. Yläpuolisten alueiden kuormituksen hillintä on siten tärkeää. Hankkeen pintavesivaikutusten arvioinnissa tulee arvioida läjitysalueen kuormituksen suuruutta niin vedenlaadun kuin vesimäärien kannalta ja arvioida nykyisten vedenkäsittelyrakenteiden riittävyys kuormituksen vähentämiseksi. Niin ikään Väylävirasto on korostanut hankealueen kuivatuksen tärkeyttä. Lausunnon mukaan hulevesien johtamisesta teiden tai radan sivuosiin on sovittava erikseen. Maanteiden ja ratojen kuivatusjärjestelmä on lähtökohtaisesti tarkoitettu ja mitoitettu vain väylän kuivatukseseen.

Kangasalan kaupunki ja Pirkanmaan liitto ovat tuoneet esiin Etelä- ja Länsi-Suomen jätehuoltosuunnitelman merkityksen hankkeen kannalta. Mainitut tahot ovat korostaneet, että ensisijaisesti ylijäämämaiden syntyä tulee ehkäistä ja vasta toissijaisesti läjittää maa-aineksia maankaatopaikalle.

Pirkanmaan liitto on nostanut esiin sen, että alueen maisemoinnissa on tärkeää huomioida virkistyskäytön näkökulmien lisäksi ekologisen verkoston toiminnallisuus alueen ympäristössä esiintyvän arvolajiston näkökulmasta. Kangasalan kaupunki on kiinnittänyt huomiota siihen, että lähitulevaisuudessa olevan liito-oravan kulkuyhteysalueen säilyminen pohjois-eteläsuunnassa huomioidaan.

11.5.2022

PIRELY/164/2022

Tampereen kaupungin terveydensuojeluviranomainen on lausunnossaan katsonut, että toiminta ei saa aiheuttaa missään toteuttamisvaiheessa aiheuttaa asumisterveysasetuksen (545/2015) mukaista haittaa häiriintyviin kohteisiin. Myös mahdolliset vaikutukset uusiin alueelle tuleviin asuinrakennuksiin sekä koulurakennukseen tai muihin herkkiin kohteisiin tulee huomioida hankkeen toteutumisen yhteydessä. Terveysuojeluviranomaisen lausunnon mukaan pölyntorjuntaan tulee varautua ja VE1 kohdalta tulisi myös meluvaikutukset lähimpiin häiriintyviin kohteisiin todentaa mittauksin toiminnan alettua.

Fingrid Oyj on painottanut sähköturvallisuuden varmistamista suunnittelussa. Mikäli sähköaseman lähialueelle sijoitetaan rakentamista, rakenteita tai laitteita, lausunnon mukaan vaarajännitteitä pitää selvittää mahdollisesti tarkemmin. Sähköaseman läheisyydessä toimittaessa on muutoinkin otettava huomioon, että toiminta ja maanrakennus eivät saa vaikeuttaa tai vaarantaa sähköaseman sähköturvallisuutta. Maanläjityshankkeessa voi tulla kyseeseen esimerkiksi vesien ja pölyn kulkeutuminen sähköasema-alueelle.

Lausunnonantajat eivät ole esittäneet huomioita hankkeeseen liittyvästä vuorovaikutuksesta ja tiedottamisesta.

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO

Yleiset huomiot

Pirkanmaan ELY-keskus yhteysviranomaisena toteaa, että Kangasalan kaupungin Lamminrahkan itäisen ylijäämämaiden läjitysalueen vuosittaisen täyttömäärän nostamista koskeva YVA-ohjelma täyttää ympäristövaikutusten arviointiohjelmalle YVA-laissa ja ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa valtioneuvoston asetuksessa (277/2017, YVA-asetus) asetetut sisältövaatimukset. Arviointiohjelma on selkeä ja kokonaisuutena hyvälaatuinen, ja siitä saa kattavan kuvan hankkeesta ja ympäristön nykytilasta sekä tulevasta ympäristövaikutusten arvioinnista. Hankkeesta vastaavalla on ollut käytössään riittävä asiantuntemus arviointiohjelman laatimiseen.

Arviointiohjelmassa hankkeen kannalta keskeisimmiksi tunnistettuja vaikutuksia ovat vaikutukset maankäyttöön, liikenteeseen, maisemaan, ihmisten viihtyisyyteen ja ilmanlaatuun. Vaikutukset on tunnistettu asianmukaisesti, mutta yhteysviranomainen arvioi saapuneet lausunnot huomioon ottaen, että lisäksi hankkeen vesistövaikutusten voidaan pintavesien ja hulevesien hallinnan näkökulmasta katsoa olevan hankkeen keskeisiä vaikutuksia. Hankkeen luonne ja hankealueen sijainti kaupunkiympäristössä huomioon ottaen yhteysviranomainen pitää tärkeänä, että YVA-menettelyssä pyritään paitsi tunnistamaan ja arvioimaan hankkeen merkittävät vaikutukset, myös etsimään keinoja haitallisten vaikutusten estämiseksi tai vähentämiseksi.

11.5.2022

PIRELY/164/2022

Tärkeää on, että tuleva arviointi tehdään arviointiohjelman mukaisesti ja seuraavassa esitettävät yhteysviranomaisen näkemykset huomioiden. Hankkeen vaikutusten luonteesta johtuen hankkeesta vastaavan ja arviointia tekevien ao. alojen asiantuntijoiden tulee käydä läpi myös kaikki muut ohjelmasta annetut lausunnot sekä ottaa näissä esitetyt tiedot tarpeellisessa määrin huomioon arviointeja tehdessään.

Hankekuvaus ja tarkasteltavat vaihtoehdot

YVA-menettelyn keskeisimpiin periaatteisiin kuuluu vaihtoehtotarkastelu, jonka tarkoituksena on tukea päätöksentekoa tuottamalla tietoa hankkeen vaihtoehtoisista ratkaisuista ja niiden ympäristövaikutuksista sekä vaikutusten eroavuuksista. Arviointiohjelmassa on esitetty hankkeelle ns. 0-vaihtoehdon lisäksi yhtä vaihtoehtoa, joka poikkeaa 0-vaihtoehdosta alueelle sijoitettavien ylijäämämaiden määrän osalta.

Hankkeen ja sen vaihtoehtojen kuvaus on selkeä, ja se toteuttaa YVA-asetuksen 3 §:n perusteella vaadittavat tiedot hankkeesta ja sen sijainnista. Myös hankkeen tarkoitus ja tekninen kuvaus on esitetty riittävällä tasolla.

Yhteysviranomaisen pitää hyväksyttävänä sitä, että hankkeen toteuttamiselle esitetään vain yhtä vaihtoehtoa, kun otetaan huomioon, että hankkeessa on kyse ainoastaan vuosittaisen täyttökapasiteetin kasvattamisesta toiminta-alueen, kokonaistilavuuden ja täyttösuunnitelman säilyessä ennallaan. Koska vaihtoehtotarkastelulla kuitenkin on edellä lausutuun tavoin keskeinen rooli ympäristövaikutusten arvioinnissa, olisi selostusvaiheessa perusteltua vielä tarkastella asiantuntija-arviona muiden toteuttamiskelpoisten vaihtoehtojen puuttuminen.

Arviointiohjelmassa on otettu lähtökohdaksi, että ympäristövaikutusten arvioinnissa vaihtoehdon 0 vaikutukset arvioidaan samalla tarkkuudella kuin varsinaisen toteuttamisvaihtoehdon, jotta tuotettu tieto ympäristövaikutuksista on tasapuolista ja vertailukelpoista. Yhteysviranomaisen pitää tätä lähestymistapaa hyvänä. Vaihtoehtojen vertailussa ja toteuttamiskelpoisuuden arvioinnin johtopäätöksissä tulee esittää selkeästi vaihtoehtojen ympäristövaikutusten eroavuudet hankkeen jatkosuunnittelua varten erityisesti merkittävien ympäristövaikutusten osalta.

Liittyminen muihin hankkeisiin ja suunnitelmiin

Arviointiohjelmassa on tuotu selkeästi esiin hankkeen liittyminen muihin hankkeisiin ja suunnitelmiin. Hankkeelle merkitykselliset valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet on yhteysviranomaisen arvion mukaan tunnistettu ja arvioitu oikein. Arvioitaessa hankkeen suhdetta valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin olisi kuitenkin hyvä vielä arvioida hankkeen

11.5.2022

PIRELY/164/2022

sijoittumista ottaen huomioon myös Pirkanmaan liiton lausunnossa esitetty huomio siitä, että Lamminrahkan maankaatopaikka ei sijaintinsa ja alueelle laadittujen maankäytön suunnitelmien vuoksi sovellu pidempiaikaiseen maa-ainesten varastointi- ja kierrätystoimintaan.

Yhteysviranomaisen arvion mukaan Etelä- ja Länsi-Suomen jätesuunnitelma on hankkeen toteuttamiselle keskeinen suunnitelma. Arviointiohjelmassa on todettu, että hanke toteuttaa maa-ainesten läjityspaikkojen toteuttamisen osalta Etelä- ja Länsi-Suomen jätesuunnitelman tavoitteita. Po. jätesuunnitelman tavoitteisiin kuuluvat edellä mainitun lisäksi myös mm. maa-ainesjätteen synnyn ehkäisy ja maa-ainesten hyödyntämisen edistäminen. Tästä näkökulmasta vaikutusten arvioinnissa luonnonvarojen hyödyntämiseen kohdistuvien vaikutusten osalta tulee tunnistaa Pirkanmaan liiton ja Kangasalan kaupungin lausuntojen mukaisesti lähtökohtana ylijäämämaiden synnyn ehkäiseminen sekä ylijäämämaiden läjittäminen viimesijaisena vaihtoehtona.

Ohjelmavaiheen aikana ei ole ilmennyt muita hankkeita, joihin nyt kyseessä oleva hanke olisi kytkettävissä. Eri hankkeiden yhteisvaikutuksia koskevia huomioita on esitetty jäljempänä tässä lausunnossa.

Tarvittavat luvat ja päätökset

Hankkeen toteuttamisen edellyttämät luvat ja päätökset on arviointiohjelmassa tuotu hyvin esille. Yhteysviranomaisella ei ole huomautettavaa esitettyyn.

YVA-menettelyn ja osallistumisen järjestäminen

YVA-menettelyä ja sen kulkua on ohjelmassa kuvattu riittävästi. Esitys ympäristövaikutusten arviointimenettelyn ja osallistumisen järjestämisestä vastaa YVA-lain periaatteita. Menettelyn aikataulu vaikuttaa realistiselta.

Koska hanke sijoittuu alueelle, jonka välittömässä läheisyydessä tällä hetkellä ei ole asutusta, ja kyse on olemassa olevasta toiminnasta, tämä saattaa vähentää hankkeesta saatavan osallisten palautteen määrää. Yhteysviranomainen pitää tästä huolimatta tärkeänä, että riittävästä tiedottamisesta ja osallistumisesta huolehditaan myös selostusvaiheessa. Esimerkiksi yleisötilaisuus on hyvä järjestää.

Kuvaus ympäristön nykytilasta ja sen kehityksestä

Hankealueen ympäristön nykytilan kuvaus on lähtökohta vaikutusten arvioinnille ja edelleen vaikutuskohteiden valinnalle ja vaikutusten laajuuden ja merkittävyyden arvioinnille. Mitä selkeämmin arviointiohjelmassa on esitetty keskeiset tiedot ympäristön nykytilasta ja

11.5.2022

PIRELY/164/2022

kehityksestä, sitä paremmin eri osapuolet voivat ottaa kantaa merkittävien vaikutusten arviointiin.

Arviointiohjelmassa on esitetty ympäristön nykytilan kuvaus, ja sitä on täydennetty karttaesityksillä ja taulukoilla. Kartat auttavat alueen hahmottamisessa. Karttojen luettavuuteen on hyvä kiinnittää huomiota, jotta ne selkeitä ja mittakaavaltaan riittäviä kuvaamaan valittua asiaa, mutta yhteysviranomaisen arvion mukaan luettavuus on ohjelmassa hyvällä tasolla.

Hankealueen nykytilaa on kuvattu sellaisella tarkkuudella, että vaikutusten tunnistaminen ja arvioinnin kohdentaminen on lähtökohtaisesti mahdollista. YVA-asetuksen 3 §:n mukaista todennäköisen vaikutusalueen kehitystä on sisällöllisesti kuvattu erityisesti vaikutuksissa yhdyskuntarakenteeseen ja maankäyttöön sekä elinkeinoihin ja palveluihin. Hankkeesta vastaavan tulee kuitenkin vielä tarkastella, onko muiden vaikutusten osalta mahdollista esittää hahmotelmaa nykytilan todennäköisestä kehityksestä, jos hanketta ei toteuteta ts. jos toiminta jatkuu entisellään, siltä osin kuin perusskenaarion luonnolliset muutokset voidaan kohtuullisella tavalla arvioida saatavilla olevien ympäristöä koskevien tietojen ja tieteellisen tiedon perusteella.

Ympäristövaikutusten arvioinnin toteutustapa (tehtävät selvitykset ja käytettävät menetelmät, rajaukset sekä vaikutusten merkittävyyden arviointi)

Arviointiohjelmassa esitetyt jo tehdyt tai tehtäväksi esitetyt selvitykset ovat pääosin riittäviä ja oikein kohdennettuja YVA-selostuksen laatimiseksi. Hankkeesta vastaavan on kuitenkin kiinnitettävä huomiota siihen, että hankkeen vaikutukset tulevat riittävästi selvitettyiksi myös pintavesiin kohdistuvien vaikutusten, pölyämisen, luontovaikutusten ja ympäristöriskien tunnistamisen osalta.

Arviointiohjelmassa todetaan, että YVA-selostuksessa tarkastellaan hankkeen rakentamisen-, käytön- ja käytöstä poistamisen aikaisia vaikutuksia. Koska kyseessä on olemassa oleva toiminta, jossa ympäristöä ei muokata toiminnan aloittamiseksi, tulee pääpaino arvioinnissa selvästi olla käytön- ja käytöstä poistamisen aikaisissa vaikutuksissa. Rakentamisaikaisia vaikutuksia on tässä tapauksessa haastavaa tunnistaa, mikä on perustellusti todettukin YVA-ohjelmassa, ja tältä osin käsittely on yhteysviranomaisen arvion mukaan riittävää. Toiminnan lopettamisen ja alueen maisemoinnin aiheuttamat toimenpiteet tulee esittää riittävällä tarkkuudella arviointiselostuksessa. Yhteysviranomaisen muistuttaa, että YVA-lain 2 §:n mukaisesti hankkeen vaikutuksia tulee arvioida myös siitä näkökulmasta, miten hanke vaikuttaa eri tekijöiden keskinäisiin vuorovaikutussuhteisiin.

Vaikutusten arvioinnin lähtökohtia yhteysviranomaisen pitää lähtökohtaisesti riittävinä. Arviointiohjelmassa yksittäisten vaikutusten osalta tarkastelualueen laajuus riippuu tarkasteltavasta ympäristövaikutuksesta ja vaikutusalueen osoittautuessa ennakoitua

11.5.2022

PIRELY/164/2022

laajemmaksi vaikutusalue määritellään uudelleen. Näitä lähtökohtia yhteysviranomaisen pitää hyvinä.

Vaikutusten merkittävyyden arvioimiseksi käytettävät menetelmät on avattu selkeästi ja riittävällä tarkkuudella. Yhteysviranomaisen pitää valittua menetelmää asianmukaisena tämänkaltaiseen hankkeeseen. Menetelmän tulokset tulee kirjoittaa yleistajuisesti arviointiselostukseen sekä kuvata selkeästi käytetyn aineiston lähtötiedot ja epävarmuudet.

Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen, maankäyttöön ja aineelliseen omaisuuteen

Yhdyskuntarakenteen ja maankäytön kannalta arviointiohjelma antaa riittävät tiedot keskeisimmistä arvioitavista vaikutuksista ja arvioinnissa käytettävistä menetelmistä. Ohjelma on sisällöltään riittävä vertailtavien hankevaihtoehtojen ympäristövaikutusten arviointiin.

Hankealue sijaitsee maakuntakaavan mukaisella seudullisesti merkittävällä taajamiin liittyvällä virkistysalueella ja toimii osana kaakko-luodesuuntaista tärkeää ekologista verkostoa. Hankealue sijoittuu pääosin alueen maankäyttöä oikeusvaikutteisella tavalla ohjaavassa yleiskaavassa ulkoilu- ja virkistysmetsäksi tarkoitetulle alueelle. Kaavamääräyksen mukaan alue varataan ulkoilu- ja liikuntatoiminnoille sekä luonnon kokemiseen laajoina, pääosin luonnontilaisina tai luonnontilaisen kaltaisina aluekokonaisuuksina. Alueella sallitaan vähäinen luonnonympäristön huomioonottava, ulkoilua, liikuntaa ja / tai urheilua, hulevesien hallintaa tai kunnallistekniikkaa palveleva rakentaminen.

Vaihtoehtoja on tarpeen arvioida yleiskaavan maankäyttötavoitteeseen ja yleiskaavan toteuttamisen edellytyksiin nähden ottaen huomioon yleiskaavamääräyksessä mainitut rajoitteet. Vaihtoehdossa VE 1 alue voidaan saattaa virkistyskäyttöön ennakoitua nopeammin, jolloin toiminnasta aiheutuvat vaikutukset jäävät ajallisesti lyhyemmäksi. Kuitenkin häiriöiden aiheuttama merkittävyys voi olla suurempi vaihtoehdossa VE 1, koska esimerkiksi alueen täytön päivittäiset liikennemäärät sekä työkoneiden käyttö lisääntyvät. Nämä seikat ovat nousseet myös lausunnoissa esiin.

Kaavatason tarkastelun lisäksi maankäyttövaikutuksia on arvioitava yleisemminkin siitä näkökulmasta, millaisia mahdollisia rajoitteita hanke asettaa tulevaisuuden maankäytölle (erityisesti vakituinen asuminen ja virkistyskäyttö) ja kuinka laajalle tämä rajoitevaikutus ulottuu.

Arviointiohjelmaan ei sisälly aineelliseen omaisuuteen kohdistuvien vaikutusten arviointia. Tältä osin tulee tarkastella hankkeen vaikutusta siihen, miten ihmiset käyttävät kiinteää ja irtainta omaisuuttaan. Mikäli mainittuja vaikutuksia ei ole tunnistettavissa, tämä on hyvä todeta selostusvaiheessa.

11.5.2022

PIRELY/164/2022

Vaikutukset maisemaan, rakennettuun kulttuuriympäristöön ja muinaisjäänöksiin

Maisemaselvitykset ja -vaikutusten arviointi toteutetaan laatimalla yleispiirteinen ja karttatarkasteluun perustuva maisema-analyysi, jossa kuvataan maiseman piirteet hankealueen ympäristössä. Maisemaan kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa aineistona käytetään karttoja, ilmakuvia, maankäyttösuunnitelmia ja muita alueelle laadittuja selvityksiä sekä viranomaisten rekisteritietoja. Maisemaan kohdistuvien vaikutusten arviointi laaditaan asiantuntija-arviointina.

Yhteysviranomaisen pitää tarkastelua riittävänä ottaen huomioon, että kyseessä on nykyiselle sijoitusalueella sijoittuva toiminta. Aiemmin esiin tuodusti toiminnan lopettamisen ja alueen maisemoinnin aiheuttamat toimenpiteet tulee esittää riittävällä tarkkuudella arviointiselostuksessa.

Rakennettua kulttuuriympäristöä ja muinaisjäänöksiä koskevaan vaikutusten arviointiin yhteysviranomaisella ei ole huomautettavaa. Kuten Pirkanmaan maakuntamuseo on todennut lausunnossaan, hankealueelta ja sen läheisyydestä ei tunneta kiinteitä muinaisjäänöksiä eikä muita arkeologisia kohteita.

Vaikutukset maa- ja kallioperään

Arviointiohjelman mukaan hankealueen kallioperä on biotiittiparagneissisiä ja maaperä pääosin hiekka- ja soramoreenia. Sijoitusalueen länsi- ja lounaisosassa on kalliomaata ja pohjoispuolella turvetta. Alueelle ei sijoitu arvokkaita geologisia kohteita.

Hanke ei vaadi rakentamistoimia, joista kohdistuisi vaikutuksia maa- ja kallioperään. Työkoneita ei tankata tai huolleta alueella, eikä alueella varastoida polttoaineita tai muita kemikaaleja, joista voisi olla vaikutuksia maa- ja kallioperään. Vaikutuksia voi olla mahdollisessa onnettomuus- tai poikkeustilanteessa, mikä tulee ottaa vaikutusten arvioinnissa huomioon. Öljyvahinkoihin varaudutaan öljynimeytysmateriaalilla. Ohjelman mukaan vaikutukset maa- ja kallioperään ovat samanlaiset vaihtoehdoissa VE0 ja VE1. Yhteysviranomaisen pitää suunnitelmia vaikutusten arvioinnista tältä osin riittävänä.

Vaikutukset pinta- ja pohjavesiin

Arvioinnissa tutkitaan hankkeen vaikutuksia alueen pintavesiin sekä niihin kohdistuvaa kuormitusta sekä vesimäärien että vedenlaadun osalta. Yhteysviranomaisen korostaa arvioinnin huolellista suorittamista pintavesivaikutusten osalta. Myös Kangasalan kaupunki, Pirkanmaan liitto, Tampereen kaupungin terveydensuojeluviranomainen ja Väylävirasto ovat esittäneet huomioita pintavesivaikutuksista ja hulevesien hallinnasta. Hankkeesta vastaavan tulee huolellisesti perehtyä näihin ja ottaa ne huomioon vaikutusten arvioinnissa.

11.5.2022

PIRELY/164/2022

Pintavesivaikutusten arvioinnissa tulee esittää arvio suunniteltujen vesienpuhdistusrakenteiden puhdistustehosta sekä niiden riittävydestä eri hankevaihtoehdoilla. Puhdistustehon sekä vesienkäsittelyrakenteiden riittävyden arvioinnin toteutustapa tulee esittää perusteluineen.

Vesistövaikutusten arvioinnissa tulee kuvata selkeästi asiantuntija-arvioinnissa käytetyt menetelmät, aineistot ja niiden lähteet sekä toteutustavat. Vaikutusarvioinnissa tulee esittää toiminnassa muodostuvan vesistökuormituksen suuruus sekä arvio vaikutuksista alapuolisen vesistön ainepitoisuuksiin kiintoaineen, ravinteiden (fosfori ja typpi) sekä haitallisten aineiden osalta. Vesistövaikutusten arvioinnin tulee sisältää arvio myös toiminnan ekologisista ja ekosysteemitason vaikutuksista.

Arvioinnin yhteydessä tulee esittää vesistötarkkailuohjelma, johon sisältyy aiemman tarkkailun lisäksi alueelta lähtevän veden laadun, määrän ja vesistökuormituksen seuranta sekä alapuolisen vesienjohtamisreitien veden laadun seuranta. Vesien johtamisreitit tulee kuvata arvioinnissa sekä esittää, tulevatko ne muuttumaan nykytilasta. Mikäli kuormitusta kulkeutuu kahdelle eri vesien purkureitille, tulee eri suuntiin päätyvä kuormitus olla eriteltävissä vesistötarkkailun tuloksista.

Suunnitellun täyttöalueen vesitaseen laskennan toteutustapa sekä laskennassa hyödynnetyn aineiston lähteet tulee avata arviointiselostuksessa.

Pohjavesivaikutusten osalta arviointiohjelmasta käy ilmi, että hankealue ei sijaitse luokitellulla pohjavesialueella. Lähin pohjavesialue (Kirkkoharju-Keisarinharju, 0421101) sijaitsee noin 1,4 km etäisyydellä hankealueesta kaakkoon.

Alueelle tuotavan pilaantumattoman maa-aineksen pilaantumattomuus selvitetään ensisijaisesti ylijäämämaiden syntypaikalla. Toiminnassa ei käytetä työkoneiden polttoaineiden lisäksi muita kemikaaleja. Alueella ei varastoida polttoaineita tai muita kemikaaleja. Työkoneita ei tankata eikä huolleta alueella. Mahdollisia öljyvahinkoja varten alueella työskentelevissä koneissa säilytetään turvetta tai muuta öljynimeytysmateriaalia.

Hankealueella vastaanotetaan vain pilaantumattomia ylijäämämaita, joten normaalitoiminnassa ei muodostu päästöjä pohjaveteen. Alueelle tuotavan pilaantumattoman maa-aineksen pohjavesivaikutukset ovat vähäiset tai niitä ei ole lainkaan. Hankkeen toteuttaminen ei vaadi erityisiä rakentamistoimia, joista voisi aiheutua vaikutuksia pohjaveteen. Kokonaisuutena toiminnalla ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia pohjaveteen, eikä pohjavesivaikutuksia ei ole tarve selvittää tarkemmin arviointiselostusvaiheessa onnettomuus- ja poikkeustilanteita lukuun ottamatta. Yhteysviranomaisen pitää esitystä riittävänä ottaen huomioon toiminnan luonne ja sijoittuminen pohjavesialueeseen nähden.

11.5.2022

PIRELY/164/2022

Vaikutukset kasvillisuuteen, eliöihin ja luonnon monimuotoisuuteen

Lamminrahkan itäisen läjitysalueen ympäristövaikutusten arviointiohjelma on huolellisesti laadittu ja hankkeen keskeiset luontovaikutukset ovat ohjelman avulla pääosin arvioitavissa. Hankealueella on ympäristöluvan puitteissa käynnissä olevaa toimintaa, jonka ympäristössä on jo tapahtunut luonnonoloja laajemmin muuttavia toimia, kuten hakkuita.

Läjitysalueelta laaditut luontoselvitykset perustuvat Lamminrahkan osayleiskaavan yhteydessä laadittuihin selvityksiin. Kaavaa varten laaditut luontoselvitykset ovat jo melko vanhoja kasvillisuuden, luontotyyppien ja linnuston osalta. Selvitysten riittävyys ja ajankohtaisuus tulee perustella edellä mainittujen osalta. Alueella suoritettujen liito-oravaselvitykset ovat ajantasaisia, viimeisimmät selvitykset on tehty vuosina 2020–2021. Aiemmissä selvityksissä tunnistetut luontoarvokohteet tulee ottaa arvioinnissa huomioon, mikäli luontoarvot ovat säilyneet ympäristön muutoksissa. Erityisesti Tampere–Jyväskylä-rautatien ja valtatie 12 risteyksen ympäristö on tunnistettu merkittäväksi luontokokonaisuudeksi. Nykytilassa arvonsa säilyttäneet luontokohteet tulee esittää esimerkiksi luontokohteiden karttakuvassa.

Maankaatopaikan alueelta on aikaisemmissa selvityksissä havaittu arvokas lepakkoalue, joka keskittyy erityisesti junaradan varteen jäävän kostean notkelman alueelle. Hankkeen lajistovaikutusten yhteydessä tulee tämän vuoksi ottaa huomioon ja arvioida myös vaikutukset lepakoihin.

Vaikutusten arviointia varten tulee tarkistaa laji.fi -havaintoportaalista mahdolliset merkinnät uhanalaisista ja muista huomioitavista lajeista hankealueelta ja ottaa nämä huomioon arvioinnissa. Lisäksi vaikutusarvioinnissa tulee tarkastella hankealueen ympäristön ekologisia yhteyksiä ja alueen suhdetta laajempaan viherverkkoon.

Maankaatopaikan ympäristövaikutusten arvioinnissa tulee huomioida toiminnan riskit vieraslajien leviämisen kannalta. Erityisesti haitalliset vieraskasvilajit leviävät herkästi maansiirtotöiden yhteydessä sekä veden kuljettamina ja voivat nopeasti muodostaa esiintymiä uusille alueille.

Vaikutukset ilmaan

Yhteysviranomaisen katsoo ilmaan ja ilmanlaatuun kohdistuvien vaikutusten arvioinnin pääosin riittäväksi. Tampereen kaupungin terveysuojeluviranomainen on kuitenkin lausunnossaan nostonut esiin sen, että pölyntorjuntaan tulee hankkeessa varautua, vaikka arvioinnissa on esitetty, että toiminnasta aiheutuvat pölypäästöt muodostuvat hetkellisiksi ja alueen sijainnista johtuen niillä ei arvioida olevan vaikutuksia ihmisen terveyteen. Yhteysviranomaisen pitää tämän huomioon ottamista arvioinnissa perusteltuna, koska pienhiukkasille ei ole tunnistettu turvallista pitoisuutta ihmisten terveyteen kohdistuvien vaikutusten osalta. Lisäksi

11.5.2022

PIRELY/164/2022

yhteysviranomaisen esittää, että päästövaikutuksia arvioitaessa tulisi huomioida myös työkoneiden päästöt ilmaan.

Vaikutukset ilmastoon

Yhteysviranomaisen pitää hankkeesta vastaavan esitystä ilmastovaikutusten arvioimisesta kattavana. Hankkeen keskeiset ilmastovaikutukset ovat esityksen perusteella arvioitavissa ja huomioon otettavissa. Yhteysviranomaisen kuitenkin katsoo, että arviointiohjelman perusteella jää jossakin määrin epäselväksi, arvioidaanko selostusvaiheessa ilmastonmuutoksen sopeutumisen näkökulmasta myös ilmastonmuutoksen vaikutuksen aiheuttamia riskejä toiminnalle eikä pelkästään itse vaikutuksia. Yhteysviranomaisen pitäisi perusteltuna tämän arvioinnin lisäämistä selostusvaiheeseen tai joka tapauksessa toteamusta siitä, mikäli tällaisia riskejä ei tunnisteta.

Melu- ja värinävaikutukset

Melua aiheutuu toimintaan liittyvästä kuljetuskalustosta sekä ylijäämämassojen täytöstä, lajittelusta ja siirtotöistä. Maa-ainesten käsittely tehdään normaaleilla maansiirtokoneilla. Toimintaa harjoitetaan arkisin maanantaista perjantaihin klo 7.00–22.00 välillä. Suunnitellun toiminnan meluvaikutukset arvioidaan asiantuntija-arvioina huomioiden myös melun yhteisvaikutukset (mm. valtatie, rautatie, karting-rata). Melun yhteisvaikutusta arvioidaan nykytilassa melulähteistä laadittujen mahdollisten aikaisempien selvitysten perusteella sanallisesti, ja lisäksi arvio lähimpiin häiriintyviin kohteisiin kohdistuvasta melusta esitetään laskennallisesti. Vaihtoehdon VE0 ja vaihtoehdon VE1 mukaisessa tilanteessa läjitystoiminnan aiheuttama melu arvioidaan etäisyysvaimennuksen perusteella lähimpiin häiriintyviin kohteisiin kokonaisäänitasona huomioiden myös muut yhteismelua aiheuttavat toiminnot ja kohteet. Vaihtoehdon VE1 mukaisessa tilanteessa huomioidaan lisääntyvä liikennemäärä (kuljetukset ja työkoneet). Vaihtoehdon VE0 mukaisessa tilanteessa maanvastaanottoalueelle tuodaan arviolta vuoden aikana noin 1550 kuormaa maa-aineksia eli noin 4–5 kuormaa päivässä. Vaihtoehdon VE1 mukaisessa tilanteessa vastaavat määrät ovat 4650 kuormaa eli noin 12–15 kuormaa päivässä. Liikennöinti tiheys voi kuitenkin vaihdella rakentamisvaiheesta riippuen. Ajoreitti maanvastaanottoalueelle ei kulje asuinrakennusten ohi. Melumallinnusta ei nähdä tarpeellisena.

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan asiantuntijan tekemä arvio on riittävä, kun huomioidaan seuraavat seikat: Melun osalta vaikutusalueen rajaukseksi on esitetty 1 km. Lähimmät asuinrakennukset sijaitsevat suunnittelualueen kaakkoispuolella noin 0,5 kilometrin etäisyydellä. Melulle alttiita kohteita ei tällä hetkellä ole toiminnan luonteeseen nähden merkittävän etäisyyden päässä suunnitelma-alueesta. Lamminrahkan kaupunginosan rakentamisen edetessä alueelle valmistuu koulukeskus ja

11.5.2022

PIRELY/164/2022

liikuntapuisto vuonna 2023, joiden lisäksi alueelle on rakentumassa asuintaloja. Alueen rakentuminen ja hankealueen rakentumisen eri vaiheet tulee ennakoida melulaskelmissa. YVA-selostuksessa tulee selvittää, miten meluavat toiminnot sijoittuvat alueelle toiminnan eri vaiheissa ja miten toiminnot jakaantuvat ajallisesti. Myös melulähteen korkeus ja sijainti sekä melun leviämiseen vaikuttavat maastonmuodot tulee ottaa huomioon. Meluarvioinnissa ja laskelmissa tulee huomioida myös vaihtoehto VE 0 ja nykytilan kehittyminen ilman hanketta eli toiminnan jatkuessa nykyisellään. Lisäksi melun osalta tulee huomioida vaikutukset luonnonsuojelualueelle, luontoarvoihin (liito-oravat) ja virkistyskäyttöön. Yhteysviranomaisen arvion mukaan arviointiohjelman perusteella melun yhteisvaikutuksia arvioidaan riittävällä tavalla.

Arviointiohjelman mukaan värinävaikutuksia hankealueiden ulkopuolelle ei aiheudu, eikä vaikutusten arviointia näin ollen pidetä tarpeellisena. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan ratkaisu on riittävästi perusteltu.

Vaikutukset ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen

Arviointiohjelman mukaan lähimmät asuinrakennukset sijaitsevat hankealueen kaakkoispuolella noin 0,5 kilometrin etäisyydellä. Lähin suurempi asuinkeuhkittymä on noin 850 metrin etäisyydellä koillisessa. Hankealueen välittömään läheisyyteen ei sijoitu herkkiä kohteita, kuten kouluja, päiväkoteja tai sairaaloita. Lähimmät herkkä kohteet ovat yli 1,7 km etäisyydellä.

Yhteysviranomaisen on arvioinut hankkeen meluvaikutuksia edellä. Tämän lisäksi arvioinnissa tulee ottaa huomioon Tampereen kaupungin terveydensuojeluviranomaisen esittämä näkemys siitä, että toiminta ei saa missään toteuttamisvaiheessa aiheuttaa asumisterveysasetuksen (545/2015) mukaista haittaa häiriintyviin kohteisiin. Lausunnon mukaisesti mahdolliset vaikutukset uusiin alueelle tuleviin asuinrakennuksiin sekä koulurakennukseen tai muihin herkkiin kohteisiin tulee huomioida hankkeen toteutumisen yhteydessä.

Pölyämisen vaikutuksia ihmisten terveyteen arvioidaan ohjelman mukaan ilmanlaatuvaikutusten perusteella, mitä yhteysviranomaisen pitää perusteltuna. Arvioinnin johtopäätökset tulee tarpeellisissa määrin esittää kuitenkin myös ihmisiin kohdistuvien vaikutusten yhteydessä. Pölyämisen aiheuttaman terveysriskin kannalta yhteysviranomaisen pitää keskeisenä haittojen ehkäisy- ja lieventämiskeinojen esittämistä tarpeellisissa määrin.

Lamminrahkan maankaatopaikan alue on varattu voimassa olevassa oikeusvaikutteisessa osayleiskaavassa ulkoilu- ja virkistysmetsäksi (VM). Alue varataan yleiskaavamääräyksen mukaa ulkoilu- ja liikuntatoiminnoille sekä luonnon kokemiseen laajoina, pääosin luonnontilaisina tai luonnontilaisen kaltaisina aluekokonaisuuksina. Hankkeen vaikutuksissa virkistyskäyttöön tulee huomioida toiminnan suhde kaavavaraukseen, nykytila, käytön aikainen vaikutus ja lopputilanne.

11.5.2022

PIRELY/164/2022

Hankkeen laatuun ja sijaintiin nähden sosiaalisia vaikutuksia selvitetään kokonaisuutena arvioiden riittävän kattavasti.

Vaikutukset liikenteeseen

Hankkeen liikenteelliset vaikutukset ja niiden arviointimenetelmät on kuvattu arviointiohjelmassa riittävällä tavalla. Väyläviraston lausunnon mukaisesti kuitenkin liikennemäärien lisäyksen johdosta arviointiselostusvaiheessa on syytä kiinnittää huomiota liikenteen sujuvuuteen ja liikenneturvallisuuteen. Liikenneturvallisuuden kannalta erityisesti herkäät alueet on huomioitava.

Vaikutukset luonnonvarojen hyödyntämiseen

Rakentamisessa syntyvien maa-ainesten, jotka eivät sovellu uudelleen käytettäväksi, sijoittaminen lähelle syntypaikkaa on perusteltua. Kaikessa rakentamisessa ensisijaisesti on erittäin tärkeää pyrkiä ylijäämämaiden synnyn ehkäisemiseen, minkä myös Kangasalan kaupunki ja Pirkanmaan liitto ovat todenneet. Massakoordinaation tehostaminen ja ylijäämämaiden sijoittaminen lähellä ylijäämäainesten syntypaikkaa on erityisesti tarpeellista. Tämä tulee ottaa huomioon yhtenä vaikutusten lieventämiskeinona.

Vaikutukset yleiseen turvallisuuteen ja arvio ympäristöriskeistä

Riskien osalta tulee huomioida arviointiohjelmassa esitetysti onnettomuus- ja poikkeustilanteet, mm. tulipalot, öljyvuodot sekä liikenteeseen ja kuljetuksiin liittyvät tilanteet. Liikenneturvallisuuden arvioimiseen tulee yleisemminkin kiinnittää huomiota. Arvioinnissa tulee huomioida koko hankkeen elinkaaren aikaiset ympäristö- ja turvallisuusriskit, kuten varautuminen poikkeuksellisiin sääolosuhteisiin.

Fingrid Oyj on arviointiohjelmasta antamassaan lausunnossa tuonut esiin, että Fingridin ja Kangasalan kaupungin kesken on sovittu, että hankealueen läheisyydessä sijaitsevan sähköaseman maadoitusjännitteiden vuoksi sähköaseman ympärille merkitään suojaviheralue (EV). Mikäli sähköaseman lähialueelle sijoitetaan rakentamista, rakenteita tai laitteita, vaarajännitteitä pitää selvittää mahdollisesti tarkemmin. Fingrid määrittelee rakentamisen etäisyys- ja suojausvaatimukset tapauskohtaisesti vaarajännitearvioiden perusteella. Sähköaseman läheisyydessä toimittaessa on muutoinkin otettava huomioon, että toiminta ja maanrakennus eivät saa vaikeuttaa tai vaarantaa sähköaseman sähköturvallisuutta. Maanläjityshankkeessa voi tulla kyseeseen esimerkiksi vesien ja pölyn kulkeutuminen sähköasema-alueelle, mutta hankkeesta vastaava voi arvioida, että mitkä riskit ja vaikutukset on käsiteltävä YVA-selostuksessa. Yhteysviranomaisen pyytää

11.5.2022

PIRELY/164/2022

huomioimaan edellä mainitut asiat hankkeen suunnittelussa ja ympäristöriskien arvioinnissa.

Yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa

Hankkeen ja muiden ympäristön toimintojen yhteisvaikutusten arvioinnissa tulee tarkastella Lamminrahkan kaupunginosan rakentaminen ja läheiset muut maankaatopaikat ja arvioida erityisesti meluun (mm. valtatie ja rautatie), pölyämiseen ja maisemaan liittyvät yhteisvaikutukset. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan keskeiset toimintaan liittyvät hankkeet on yhteisvaikutusten osalta tunnistettu. Arviointiselostukseen tulee tarvittaessa täydentää tietoja mahdollisista esille käyvistä muistakin hankkeista, joihin tämä hanke voi liittyä.

Haittojen ehkäisy ja lieventäminen

Arvioinnissa tulee etsiä mahdollisuuksia ehkäistä tai rajoittaa hankkeen haittavaikutuksia. Mahdollisuudet haittojen ehkäisyyn ja lieventämiseen tulee tuoda arviointiselostuksessa esille kaikkien vaikutusten osalta.

Yhteysviranomaisen toteaa, että arviointityön aikana tunnistetut arvioinnin epävarmuustekijät ja niiden merkittävyys tulee esittää arviointiselostuksessa mahdollisimman selkeästi, jotta ne voidaan huomioida hankkeen jatkosuunnittelussa. Arvioinnin epävarmuustekijät tulee esittää vaikutuskohteittain. Esitettävien haitallisten vaikutusten vähentämiskeinojen tulee olla toteutuskelpoisia ja riittävän konkreettisia.

Raportointi ja seuranta

Arviointiselostuksen ymmärrettävyyteen ja selkeyteen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Karttojen ja kuvien lisäksi on käytettävä myös muita havainnollistavia esitystapoja siten, että arvioinnin keskeiset tulokset ja kunkin vaikutuksen merkittävyys käyvät selostuksesta ilmi myös muille kuin kyseisen alan asiantuntijoille.

Arviointiselostuksesta tulee ilmetä, kuinka tämä yhteysviranomaisen lausunto on huomioitu arvioinnissa. Selostukseen on liitettävä havainnollinen tiivistelmä, ja se on toimitettavana yhteysviranomaiselle osana arviointiselostusta tai sen liitteenä.

Arviointiohjelman laatijoiden pätevyys

Arviointiohjelmassa on esitetty laatijoiden koulutus ja henkilöiden osallistuminen arviointiin. Arviointiohjelman laatijoiden työkokemuksen kesto on esitetty. Yhteysviranomaisen kuitenkin katsoo, että esitettyjen tietojen perusteella jää joiltakin osin epäselväksi, minkä vaikutusten

11.5.2022

PIRELY/164/2022

arviointiin yksittäinen asiantuntija osallistuu ja mikä on laatijan työkokemuksen kesto tällä kyseisellä osa-alueella. Hankkeesta vastaavan tulisi harkita tietojen esittämisen selkeyttä vielä tästä näkökulmasta.

LAUSUNNON NÄHTÄVILLÄOLO JA SIITÄ TIEDOTTAMINEN

Yhteysviranomaisen lausunto arviointiohjelmasta on nähtävillä ympäristöhallinnon verkkosivuilla osoitteessa

<https://www.ymparisto.fi/LamminrahkanlajitusitaYVA>.

Pirkanmaan ELY-keskus lähettää yhteysviranomaisen lausunnon sekä kopiot annetuista lausunnoista ja mielipiteistä hankkeesta vastaavalle. Alkuperäiset asiakirjat säilytetään Pirkanmaan ELY-keskuksessa sähköisessä muodossa asianhallintajärjestelmässä. Yhteysviranomaisen lausunto lähetetään tiedoksi niille tahoille, joilta on pyydetty lausunto arviointiohjelmasta.

SUORITEMAKSUN MÄÄRÄYTYMINEN JA MAKSUA KOSKEVA OIKAISUVAATIMUS

Tästä yhteysviranomaisen lausunnosta peritään hankkeesta vastaavalta maksu, jonka suuruus on 4 000 euroa. Maksupäätös on annettu valtion maksuperustelain (150/1992) 6 §:n nojalla, ja sen määrä perustuu valtioneuvoston asetukseen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuosina 2022 (1259/2021). Ko. asetukseen sisältyvän maksutaulukon mukaan yhteysviranomaisen lausunnosta perittävä maksu on 4 000 euroa, jos asian käsittelyyn on käytetty 5–10 henkilötyöpäivää.

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että julkisoikeudellisesta suoritteesta määrätyn maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia oikaisua maksun määränneeltä viranomaiselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä. Oikaisuvaatimusosoitus toimitetaan hankkeesta vastaavalle tämän lausunnon liitteenä.

ASIAN KÄSITTELY

Asia on käsitelty Pirkanmaan ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat-vastuualueen luontoyksikössä.

Lisätietoja asiasta antaa tarvittaessa lakimies Maria Hakala, puh. 0295 036 118, sähköposti maria.hakala@ely-keskus.fi.

Lausunnon on esitellyt lakimies Maria Hakala ja ratkaissut lakimies Riina Arffman. Asiakirja on hyväksytty sähköisesti, ja merkintä hyväksynnästä on asiakirjan lopussa.

11.5.2022

PIRELY/164/2022

Liitteet	Maksua koskeva oikaisuvaatimusosoitus (hankkeesta vastaavalle)
Jakelu, sähköisesti	Kangasalan kaupunki, kirjaamo / Jari Keivaara Ramboll Finland Oy, Jaana Sunell
Tiedoksi, sähköisesti	Tampereen kaupunki Pirkanmaan liitto Pirkanmaan maakuntamuseo Väylävirasto Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto Metsähallitus Suomen metsäkeskus Fingrid Oyj

Tämä asiakirja PIRELY/164/2022 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument PIRELY/164/2022 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Arffman Riina 11.05.2022 10:17

Esittelijä Hakala Maria 11.05.2022 10:05